

Procediment operatiu per a la identificació adequada dels pacients

Recomanacions per a Centres Hospitalaris

Objectiu

Garantir que tots els pacients vagin adequadament identificats amb la finalitat d'augmentar la seva seguretat

Per aconseguir-ho, es proposa que cada centre hospitalari utilitzi aquestes recomanacions per crear el seu propi *protocol* o *procediment operatiu* o adaptar-lo, en el cas que ja n'existeixi un. Aquest protocol serà específic per a cadascun dels centres i haurà de reflectir les característiques pròpies del centre, així com les necessitats d'ús intern del mateix.

Recomanacions Generals

- ❖ **Tots els pacients han de ser identificats adequadament** en el primer contacte amb el centre hospitalari mitjançant un sistema d'identificació que hauran de portar en tot moment durant la seva estada en el centre.
- ❖ El protocol hauria d'establir **l'abast d'aquest procediment**, de manera que quedin coberts tots els pacients que siguin atesos en el centre, no només els ingressats, sinó també els d'urgències, cirurgia major ambulatoria (CMA), hospitalització de dia (teràpies oncològiques), probes complementaries, etc.....
- ❖ El protocol hauria d'establir també el **moment de la col·locació del sistema d'identificació**, per exemple si es realitza en el departament d'admissions, a les plantes, o als quiròfans de cirurgia major ambulatoria (CMA).
- ❖ El personal del centre hospitalari ha de **verificar la identitat** del pacient **abans de proporcionar-li qualsevol servei**, realitzar un procediment mèdic o quirúrgic i/o transferir-lo a un altre servei.
- ❖ El protocol hauria d'establir **qui és el responsable** d'assegurar que aquest procediment es dugui a terme correctament en cada una de les àrees o serveis, així com **quines són les accions o tasques específiques** associades. Qualsevol membre del personal que s'adoni que un pacient no va adequadament identificat ha d'assumir la responsabilitat per tal que el pacient sigui identificat de forma immediata.

Recomanacions Específiques

- S'utilitzarà un **sistema d'identificació en forma de polsera** que contingui *com a mínim* les següents variables d'identificació: nom i cognoms complets del pacient, sexe, data de naixement i número d'història clínica.
- La polsera d'identificació **es col·locarà en el canell** del costat dominant del pacient (la ma amb la que escriu). En el cas de que no fos apropiat col·locar la polsera d'identificació en el canell, es pot col·locar en el turmell, per exemple en els pacients de cirurgia o en les persones grans per evitar que se la treguin. Si no es pogués posar en cap de les extremitats, se hauria de trobar un lloc alternatiu que sigui adequat. En el protocol també s'especificarà **quan retirar** la polsera d'identificació.
- Es recomana l'ús de **polseres d'identificació resistents a l'aigua**, de forma que la informació no pugui esborrar-se. Per aquest motiu, es recomana l'ús de etiquetes adhesives amb la identificació del pacient que siguin també resistents al aigua. En el cas que la informació continguda a la polsera s'esborrés i resultés il·legible, s'ha de canviar la polsera per una de nova.
- No es proporcionarà cap servei al pacient, ni es realitzarà cap procediment mèdic fins que no s'hagi completat el procés d'identificació. les situacions d'urgència, en les que un retard posés en perill la seguretat del pacient, serien l'**excepció**.
- Si un pacient refusa portar la polsera d'identificació o se la treu, se l'informarà del risc potencial que suposa el fet de no portar-la i es documentarà aquesta situació en l'història clínica del pacient.
- Tots els professionals de la salut han d'**instruir i explicar als pacients i als seus familiars** la importància de no retirar en cap moment la polsera d'identificació.

Identificació positiva dels pacients

S'anomena identificació positiva al procés de **verificar** la identitat del pacient.

1. Quan es fa?

S'ha de comprovar la identitat del pacient **abans de**:

- Administrar qualsevol medicació
- Obtenir mostres de sang o d'altres fluids corporals
- Realitzar transfusions de sang o hemoderivats
- Realitzar qualsevol intervenció quirúrgica o procediment invasiu (inclosa la col·locació d'una via intravenosa)
- Realitzar probes radiològiques o altres tipus de procediment diagnòstics per imatge
- Confirmar l'èxitus
- Transferir o traslladar al pacient a un altre servei
- Assignar la identificació de la mare al nadó.

Si un pacient ha de ser traslladat a un altre servei o departament, la verificació de la seva identitat s'ha de fer abans de la sortida i ser confirmada per un membre del personal responsable de l'atenció del pacient. El servei o departament que rep al pacient també ha de verificar-ne la identitat.

2. Com es realitza?

La identificació positiva o verificació de la identitat dels pacients consta de dos passos. Resulta necessari que es compleixin aquests dos passos per poder dur-la a terme correctament.

Primer pas

Es preguntarà al pacient:

- Quin és el seu nom?
- Quina és la seva data de naixement?

Amb els nens, la identitat ha de confirmar-se amb els pares o responsables. En el cas que el pacient estigui inconscient o desorientat, la identitat ha de verificar-se amb els familiars o la infermera encarregada de l'atenció del pacient i amb la història clínica.

Segon pas

Aquesta informació es compararà amb la que apareix a la polsera d'identificació i també amb la informació disponible a les ordres mèdiques o a la petició de probes diagnòstiques o terapèutiques o a la història clínica.

El fet que el pacient porti la polsera d'identificació NO eximeix al personal del centre hospitalari de la responsabilitat de verificar la identitat del pacient

3. Qui ho fa?

Ha de quedar establert en el protocol o procediment qui es fa **responsable de verificar la identitat del pacient** en cadascuna de les situacions. La persona del centre que per primera vegada entra en contacte amb un pacient ha d'assumir la responsabilitat de verificar la seva identitat abans de posar en marxa qualsevol procediment.

Ús del procediment en circumstàncies especials o situacions de risc per a la seguretat del pacient

L'ús del procediment d'identificació de pacients mereix especial atenció en determinades circumstàncies o situacions considerades de major risc per a la seguretat del pacient. Es considera molt important que el protocol faci referència a cadascuna d'aquestes situacions, dins del marc específic d'actuació de cada centre.

A continuació es detallen algunes d'aquestes circumstàncies:

- Maternitat i neonatologia
- Urgències
- Cirurgia i CMA
- Èxitus
- Tractaments amb fàrmacs de risc, com per exemple els antiagregants plaquetaris
- Tractaments específics:
 - Transfusions de sang o hemoderivats
 - Probes o procediments diagnòstics o terapèutics invasius
- Pacients atesos a urgències als que se'ls realitzen proves en altres serveis
- Pacients amb trastorns mentals
- Pacients en coma, semiconsients o desorientats

- Pacients amb al·lèrgies conegudes. En aquests pacients es podria plantejar la utilització de polseres d'un color diferent com alerta abans d'iniciar qualsevol procediment.

També es considera important que el protocol faci referència a determinades circumstàncies o tipus de pacients que presenten més dificultats per a la identificació amb polsera:

- Pacients de psiquiatria i pacients amb trastorns mentals que no volen portar polseres
- Pacients de pediatria als que els hi fa mal la polsera i se la volen treure
- Pacients de cirurgia en cas que l'anestesia els hi tregui la polsera d'identificació per posar-hi la via
- Pacients de UCI amb diversos catèters als braços i edemes a canells i turmells o amb apòsits que dificultin la identificació amb polsera

Avaluació del procediment d'identificació de pacients

El compliment del procediment d'identificació adequada dels pacients, pot avaluar-se a través d'indicadors, tenint en compte les següents dades:

✓ Número i percentatge de pacients que porten la polsera d'identificació✓ Exactitud i fiabilitat de les dades d'identificació inclosos en la polsera✓ Motius per no portar la polsera✓ Eficàcia dels procediments alternatius✓ Esdeveniments o incidents que afecten a la seguretat del pacient relacionats amb aquest procediment